

TARTU ÜLIKOOLI VILJANDI KULTUURIAKADEEMIA

Pärandtehnoloogia õppekava

Rahvusliku tekstiili eriala

Birgit Pere

**PÕIMEVAIBA REKONSTRUKTSIOON TÕHELA
RAHVAMAJA-RAAMATUKOGU SISUSTUSTEKSTIILINA
PÄRNUMAAL**

Lõputöö

Juhendaja: Christi Kütt, MA

Viljandi 2021

SISUKORD

SISSEJUHATUS	3
Tänuõnad.....	4
1. AJALOOST TÄNAPÄEVA	5
1.1. Teki teekond minuni	5
1.2. Teki uus asukoht.....	7
1.3. Tõhela rahvamaja.....	8
1.4. Minu aeg – uus põlvkond	9
1.5. Karp Noppel	10
2. PRAKTILINE TÖÖ – TEKI REKONSTRUEERIMINE JA ETAPIVIISILINE TÖÖ TEOSTAMINE	12
2.1. Vana teki üldandmed	12
2.2. Praktiline töö.....	14
2.2.1. Töövahendite soetamine ja ettevalmistamine	14
2.2.2. Lõimelõngade arvutamine ja telgedele rakendamine	15
2.2.3. Lõngade ettevalmistamine	16
2.2.4. Põimeteki kudumine.....	18
2.2.5. Viimistlemine	24
2.2.6. Lõputöö ajakava ja kulude kalkulatsioon.....	25
3. ARUTELU JA JÄRELDUSED	26
KOKKUVÕTE	32
KASUTATUD ALLIKAD	34
SUMMARY	35
Lisa 1. Tööprotsessi päevik.....	37
Lisa 2. Tööjoonis.....	38
Lisa 3. Rekonstrueeritud vaip.....	39

SISSEJUHATUS

Käsitöö on minuga käsikäes käinud alates lapsepõlvest, kus erinevaid tehnikaoskusi jagasid mõlemad vanaemad. Meelt mööda olid paljud käsitööliigid, kuid enim ahvatlust tekitasid peenemad ja filigraansamad ning püsivust nõudvad käsitöötehnikad.

Minu lõputöö on loov-praktiline, kus ma rekonstrueerin minuni jõudnud pindpõimes teki Tõhela rahvamaja-raamatukogu sisustustekstiilina Pärnumaal. Põimetehnika köitis mind neljanda kursuse alguses ja lummas mind oma värvide, ornamentide ja kujunditega.

Praktilise töö allikmaterjalina kasutan oma valduses olevat vana teki olemasolu. Kirjaliku osa üles märkimisel saan infomaterjalina kasutada koostamisel kohaliku kogukonna raamatukogus olemasolevaid ajaloolis-käsitöökirjalisi materjale. Meetodiks on antud vana teki vaatlemine, selle mõõtmine, ülesmärkimine ja –joonistamine, dokumenteerimine.

Väärtustan väga ajalugu, oma esivanemaid, oma juuri, oma kodukohta. Tekk läheb minupoolse kingitusena sisustustekstiiliks Tõhela rahvamajale. Lõputöö esimeses peatükis kirjeldan teki teekonda minuni, uue rekonstrueeritud teki võimalikust asukohast Tõhela rahvamajas. Ühtlasi käsitlen töös Tõhela rahvamaja ajalugu ning iseenda seost selles üle 145 aasta vanas maakivihoones.

Teises peatükis annan ülevaate töö praktilisest teostusest, milleks on pindpõimetehnikas teki rekonstruktsioon Tõhela rahvamaja-raamatukogu sisustustekstiilina Pärnumaal. Annan ülevaate vana teki üldandmetest, uue teki ettevalmistavatest etappidest ning kudumisest ja kudumisel tekkinud probleemidest.

Kolmas peatükk on pühendatud kokkuvõtivatele järeldustele ning kahe teki võrdlustele.

Kõik fotod, mis on töösse lisatud, on minu enda tehtud, juhul kui pole märgitud teisiti.

Tänuõnad

Olen väga tänulik nendele inimestele, tänu kellele viis 2016 aasta mind õpingutele Viljandi kultuuriakadeemiasse.

Eeskätt pean tänama oma kolme tütart, kes julgustasid ja olid toeks kogu viie aasta vältel läbitud põnevale teekonnale. Erilised tänud abikaasale, kes oli abiks kangastelgede kokkupanemisel ja ikka tagant utsitamisele, et lõputöö valmiks tähtajaliselt.

Tänamata ei saa jätta ka kahte inimest, keda kahjuks enam meie hulgas pole. Oma kallist ema, kes oli uhke oma tütre käekäigu ja saavutuste üle. Ja Sigrid Salom, kellega läbisime viis aastat käsikäes, ühised sõitmised Viljandi, koos ööbimised, koos õppimised. Meil oli ühine maailmavaade - arusaam sellest, mida tahame saavutada ja kuhu jõuda.

Olen väga tänulik oma õppejõule Christi Kütt'le, kes neljanda kursuse valikaine raames tegi mind tuttavaks pindpõime põneva maailmaga ja oli igatepidi toeks ning abiks lõputöö valmimisele.

Suur tänu!

1. AJALOOST TÄNAPÄEVA

1.1. Teki teekond minuni

Antud pindpõimes tekk jõudis minuni täiesti juhuslikult kui olin alustanud sügisel 2019 esmakordselt tutvust valikaine Pindpõime õppimisega. Tehnikaks pind- ja naastpõime. Käsitööliik, millega polnud mul varasemat kokkupuudet olnud ja mis köitis mind oma niinimetatud nokitsemisega ehk kus on vaja rohkem mõelda ja püsivust süüvimiseks.

Sama aasta novembris panid minu tuttavad, perekond Vlassov, müüki oma kodumaja Lindil, Pärnumaal. Kuna neil oli aastatega sõna otseses mõttes kuhjunud hulga vanavara, mis enam uude koju ei mahtunud või ei sobinud, pandi müüki Osta.ee-sse ka antud pindpõimes tekk (foto 1). Nägin kuulutust juhuslikult paar päeva hiljem. Samas tundsin kohe, et pean võtma telefoni ning Ilonale (nii oli vaiba omaniku nimi) helistama. Kahjuks sain teada, et hetkel oli see broneeritud kellegi saarlase poolt. Loomulikult oli mul kahju (kuna selleks hetkeks oli mul tekkinud suur huvi pindpõime tehnika vastu) ja nii see jutt meie vahel lõppes.

Foto 1. Pindpõime tekk (Tõhela Koduloopööning, E. Ilvest)

Ja siis, ligi poolteist nädalat hiljem helistas Ilona ning küsis kas olen veel huvitatud tekstist, kuna see vabanes broneeringust ja mina olin järgmine huviline. Minu vaimustus oli suur. Vastus oli selge jaa (veel üldse aimamata, mis on vaiba hind).

Samas pakkus ta mulle veel musta põhja peal hääbetikandis tikitud vaiba (foto 2) ning väikese tikitud padja (foto 3).

Nii sai ost vormistatud ja osapooled rahul. Rahul nii müüja, kes teadis, kelle kätte väärtuslik kaup läheb kui ka ostja, kes oskas hinnata tehtud tööd. Viies omale need koju, tõdesin, et seda ilu ma ainult endale jätta ei saa ega taha. Järgneval korral kooli minnes võtsin tekid endaga ühes ning näitasin õppejõud Christi Kütt'le ning kursusekaaslastele.

Foto 2. Tikitud vaip (erakogu I. Vlassov)

Sellel oli lahendatud ka mure, milline saab olema minu lõputöö teema – pindpõimes punase teki rekonstruktsioon.

Foto 3. Tikitud padi

Foto 4. Tikitud tekk ja padi

Antud esemed (põime- ja tikitud tekk) koos tikitud padjaga on arvele võetud tulmeraamatusse ning asuvad Tõhela rahvamajas Koduloopõõningu kogus (foto 4).

1.2. Teki uus asukoht

Kuhu ja kellele see vaip siis valmistada. Selles polnud mingit kahtlustki. Elan (alates 1992 püsivalt) ja töotan Pärnumaal, endises Tõstamaa valla Tõhela külas. Haldusreformiga alates 1. november 2017 oleme nüüd üks Pärnu linn. Töotan Tõhela rahvamajas-raamatukogus raamatukoguhoidjana. 2008. aastal võeti mind tööle kui raamatukogu juhataja üheskoos kultuurikorraldamisega Tõhela piirkonnas (1. jaanuari 2021 seisuga on piirkonnas 157 elanikku).

Raamatukogus käib koos kodulooring. Suvel 2020 kui oli veel võimalus kokkusaamiseks, said Tõhela rahvamajas kokku kohalikud koduloolased. Näitasin neile uhkusega põimetekki ning rääkisin kavatsusest teha lõputööna rekonstruktsioon tekist. Tegin ettepaneku valmistada Tõhela rahvamajale-raamatukogule sisustustekstiil põimevaiba näöl. Sellest haarati rõõmuga kinni. Kuna tegemist on seespidiselt renoveeritud hoonega, siis miks mitte kasutada sisustustekstiilina ka vana vaibamustri uueks kudumist. Naised arutasid ja käisid hoones ringi (hoones 210 m² sisepinda), et kuhu tekk sobiks või kuhu võiks paigutada. Sõelale jäid kaks kohta, fuajee (foto 5), kus hetkel teljed ja suure saali üks sein (foto 6), kus hetkel üleval kohaliku kodulooarija-ajaloolase Vaike Hang'u püsinäitus.

Foto 5. Rahvamaja fuajee

Foto 6. Rahvamaja suure saali sein

1.3. Tõhela rahvamaja

Kirjandusest (Rand 2001) võime leida teateid selle kohta, et 1870. aastal hakati Tõhelasse koolimaja ehitama, mis oleks ühtlasi ka palvemaja. Maja valmis 1874. aastal (foto 7).

Me ei saa seda maja vaadata ainult kui koolimaja. See on olnud Tõhela rahvale alaliseks kooskäimise kohaks.

Foto 7. Tõhela rahvamaja

Selle maja seinte vahel on asutatud ja on pidanud oma koosolekuid Tõhela Põllumeeste Selts, masinatarvitajate ühingud, karskusselts. Siin said endale jalad alla Tõhela Piimatalitus ja Tõhela Kaubatarvitajate Ühisus. Selle katuse all on paiknenud Tõhela raamatukogu peaaegu kogu oma eksisteerimisaja jooksul.

Põhiliseks tegutsemiskohaks oli see maja Tõhela Noorsooseltsile (samas 2001), mis asutati 1917. aastal. Kooli ruume kasutas Noorsooselts ka pidude korraldamiseks. Aga selleks jäid ruumid kitsaks. Kaht klassiruumi eraldav raudkivist vahesein lõhuti 1922. aastal ja asendati kuue uksega, mida sai pidude korral lahti hoida.

Peagi kerkis päevakorrade rahvamaja-seltsimaja ehitamise küsimus. Sellele arutelule kutsuti 1928. aastal kokku kõigi seltside esindajad. Maja projekt nägi ette, et uus rahvamaja oleks sisuliselt koolimaja juurdeehitus. Alumisel korral asuksid: jalutusruum, vestibüül ühes riietehoiu ja väljakäigu kohtadega, mees- ja naisnäitlejate ruumid, tarvitajate ühisuse äriruum ja ärikontor. Katuse korrusel: einelaud, kaks ühetoalist korterit kahe köögi ja ühise sahvriga ja üks avaliku raamatukogu ruum. Ehitus tuleks pikuti palkidest, raudkivist vundamendil ja sindli katusega. Suuri raskusi oli projekti kinnitamisega, kuid lõpuks 1936. aastal see siiski toimus. Raha ehitamiseks koguti pidude ja näitemüükide

korraldamisega ning korjandustega. Alustati vajalike materjalide kohale veoga, kuid ehitamisele tõmbas sõda kriipsu peale. 1950. aastal kolis kool teise hoonesse ja maja jäi ainult rahvamaja ja raamatukogu kasutada.

1999. aastal toimus hoones täielik niinimetatud euroremont-renoveerimine. Põhjalike ümberehituste tulemusena sai maja seest hoopis uue näo. Kogu suur töö tehti ära kolme kuuga!

1.4. Minu aeg – uus põlvkond

2008. aastal läks pensionile kauaaegne raamatukogujuhataja Silvi Rand, kellel täitus 50 tööaastat. Teatepulga võtsin üle mina, Tõhela rahvamaja kooliõpetaja Karp Noppel'i tütre tütre tütar Birgit Pere.

Töötan majas kus minu emapoolne vanavanaisa Karp Noppel oli nii kooliõpetaja kui ka preester Tõhela-Murro Ristija Johannese kirikus. On au ja uhke tunne töötada ligi 145 aasta vanuses hoones, mille turvalised seinad ja „kellegi kohalolek ja niinimetatud tugi“ toetavad iga minu ettevõtmist ja tegevust.

Raamatukogus on minu igapäevane ülesanne uute raamatukoosluste komplekteerimine vastavalt elanike vajadustele, mittevajalike ja katkiste raamatute mahakandmine ning inventari korrashoid ja inventuuride läbiviimine.

Kultuurikorraldajana on minu ülesandeks piirkonna iga-aastaste ürituste planeerimine, rahastajate leidmine, toetustaotluste koostamine ja esitamine ning ka kogu planeeritud tegevuse läbiviimine ja hiljem ka aruandlus. Meie kogukonnas on traditsiooniliseks saanud sellised üritused nagu vastlapäev, talgud, jaanipäev, järvemängud, lõikuspidu, jõulupidu. Suuremaks ürituseks on Tõhela kodukohapäeva, mis traditsiooniliselt on toimunud aastast 1984 ja suvel 2020 oli see üritus 19. korda. Seega aastal 2022 on 20. juubeliaasta. Nendel päevadel on alati olnud esindatud ka kohalike käsitöönaiete omaloomingut, nii ajaloolist vana kui ka kaasaegsemat näputööd.

1.5. Karp Noppel

Karp Noppel (Vaimulike andmebaas 2021) oli Eesti õigeusu vaimulik: köster-kooliõpetaja, diakon, preester, ülempreester. Ta (foto 8) sündis 25.04.1878 Läänemaal Hanila kihelkonnas Paadrema vallas köster Jüri Moppel'i ja Eva Noppel'i (sünd Seiman) peres, õppis Riia Vaimulikus Koolis ja Seminaris 1891 – 1903 ja omandas köster-kooliõpetaja kutse.

Tema teenistuskäik köster-kooliõpetajana:

- Kolga-Jaani Püha Nikolai koguduses
  - Põltsamaa Pühavaimu koguduses
  - Tõhela-Murro Ristija Johanneses koguduses

Tema teenistuskäik preestrina:

- pühitseti diakoniks/preestriks Riia Pühade Apostlite Peetruse ja Pauluse katedraalkirikus Riia ja Miitavi ülempiiskop Agafangeli (Preobraženski) poolt 25.09.1905
- pühitseti ülempreestriks 21.07 1927 Tallinna Issanda Muutmise peakirikus Tallinna ja kogu Eesti metropoliit Aleksandri (Paulus) poolt
- preester/ülempreester Tõhela-Murro Ristija Johannese koguduses 25.09.1905-30.11.1943
- ülempreester Kastna Püha Arseniuse koguduses 01.09.1937-1938; 1941-1942
- ülempreester Seli-Tõstamaa Püha Vassilius Suure koguduses 13.06.1941-06.06.1942
- preester/ülempreester Paadrema Pühavaimu koguduses 1919; 06.06.1942-01.03.1943

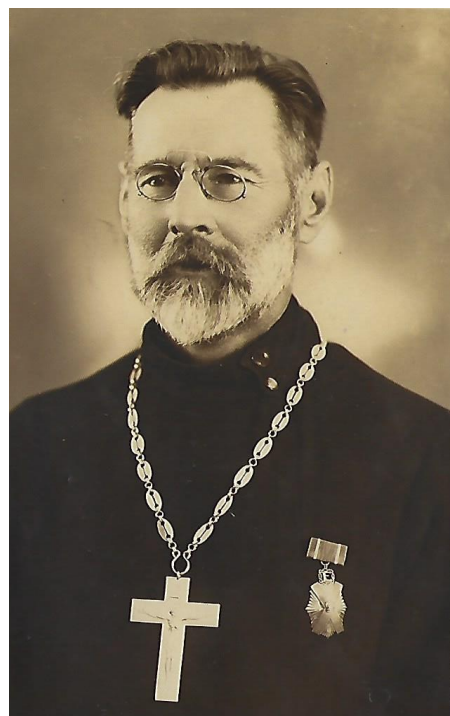

Foto 8. Karp Noppel (Allikas: erakogu)

Ta oli Tõhela algkooli juhatajaks-õpetajaks (Rand 2000) 1918. aastast kuni 1942. aastani. Oma igapäevase ameti kõrval võttis Karp Noppel agaralt osa ühiskondlikust tegevusest. Oli Tõstamaa Laenu-Hoiuühisuse asutaja ja nõukogu esimees 1909.-1917. a, Tõstamaa Põllumeeste Seltsi asutaja ja esimees 1910. aastast, Tõhela Masinatarvitajate Ühisuse asutaja ja kirjatoimetaja-raamatupidaja 1912.-1927. a, Tõhela Ühispiimatalituse kassapidaja-kirjatoimetaja-revisjonikomisjoni esimees 1912. aastast, Tõhela Noorsooseltsi laulukoori juhataja 1923. aastast, Tõhela Kaubatarvitajate Ühisuse asutaja ja raamatupidaja 1925. aastast, Pärnu Maavolikogu liige 1917. aastast, maakonna toitlustusosakonna juhataja 1918. aastast, Tõstamaa valla looduskaitseinspektor (valla põhjaosas).

Karp Noppel'i terve elutee möödus Tõhelas. See kestis 38 aastat. Tõhela rahval on kaaluvaid põhjusi, tõsiselt hinnata Karp Noppel'it. Et mitte unustada tema mälestust, pandi 1984. aastal tema hauale mälestuskivi (foto 9).

Foto 9. Mälestuskivi

2. PRAKTILINE TÖÖ – TEKI REKONSTRUEERIMINE JA ETAPIVIISILINE TÖÖ TEOSTAMINE

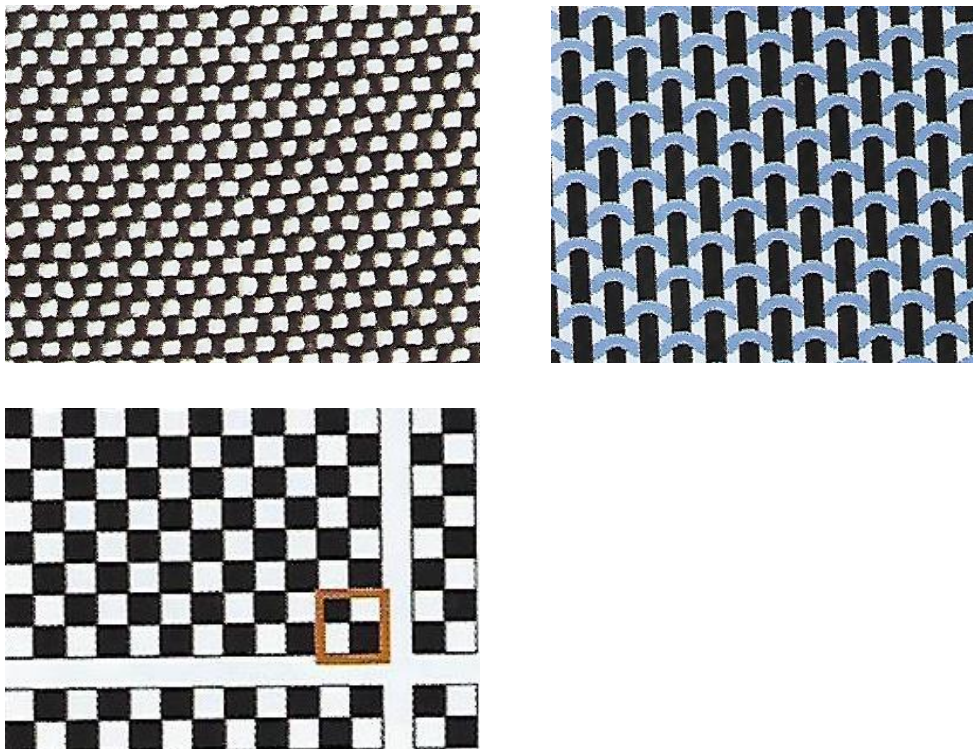
2.1. Vana teki üldandmed

Antud peatükis käsitlen originaalteki kaardistamist, kasutades meetodina vaatlust, mõõtmist, ülesmärkimist ja – joonistamist.

Ajalooline kontekst: Tekk ostetud Ilona ja Jüri Vlassov'ite käest 2019. aasta sügisel. Koht Pärnumaa, Lindi küla. Nemad olla ostnud selle teki umbes 2000. aastatel antiigipoest (kahjuks enam ei mäleta millisest), aga juttu polnud teki päritolust. Arvatavasti Läänemaa.

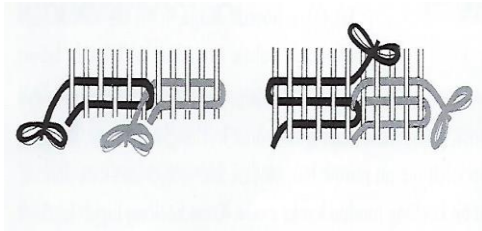
Materjal ja tehnika: lõim 2x jämedam linane, kude 2x villane, pindpõime, kahelaidne.

Rakendus: (joonis 1)

Joonis 1. Labane rakendus (Allikas: Kelpman 2016, lk 36)

Põimimisviis: (joonis 2) Põimitakse lahti tallatud labases vahelikus. Taustakude ei ole. Käblikuks keritud lõngadega põimitakse nii taust kui ka kiri. Kiri moodustubki erivärvilistest pindadest. Kõik kirja- ja taustakoelõngad on võrdse jämedusega. Lõim on tugevast materjalist ja hõredalt soastatud. (Kelpman 2016, lk 133)

Joonis 2. Põimimisviis (*Allikas:* Kelpman 2016, lk 133)

Mõõdud: 138 cm x 202 cm

Teki kirjeldus: taustakoena on tekil kasutatud helepunast lõnga, millel on 89 pindpõimes motiivi. Geomeetrilisi motiive on 40, kus omakorda keskel on üks suur südamikuga kaheksakand. Kogu tekil on neli kaheksakanna motiivi, mis on jagatud neljaks, neli motiivi neljaks koos südamikuga, 12 kaheksakanda on kahevärvilised sinise ja tumepunasega, neli kaheksakanda roosa ja rohelistega, 16 kaheksakanda neljavärvilised. Figuraalseid motiive on neli, riste kuus, rombe 26, kujundeid kaheksa (neli lindu ja neli lampi). Kompositsiooniliselt on kujundid kootud tekile diagonaalse võrgustiku alusel, kus iga järgnev kujundirida asetseb eelnevaga võrreldes vahekohtades. Teki keskele kootud suurimat südamikuga kaheksakanda ümbritsevad kuus risti ja neli kollast motiivi (ei julge väita, et tegemist on nimetähtedega J ja G-ga), mis on visuaalselt paigutatud rombikujuliselt. Kujundite suurused on 10x12 cm. Motiivide kudumisel on kasutatud tumepunast, sinist, roosat, rohelist, kollast, lillat ja beeži värvitooni. Teki kummaski otsas on 2 cm laiune sitsiriidest punane kant. Teki kaks laidu on ühendatud omavahel punase villase lõngaga kasutades üleloomispistet.

Teki tervikmusteri olen skemaatilise mustrijoonisena teinud mõõtkavas 1:1 (lisa 2), mis oli rekonstruktsiooni valmimisel tööjooniseks. Selle tegemisel kasutasin tugevamat kile ja veekindlat markerit. Asetasin teki suurele lauale, millele omakorda peale kile, seejärel rida rea haaval joonistasin kilele markeriga kogu tekil oleva mustri (foto 10). Selleks kulus aega 3 tundi.

Olles lõpetanud kilele mustri mahakandmise, sain järgmise etapina hakata maha võtma lõngade värve, mis sobiks kasutada uue teki kudumisel. Kasutasin selleks akvarelle ja pärast mitmeid katsetusi leidsin sobiva värvilahenduse, mis oleks originaaltekile sarnane ja sobilik.

Foto 10. Mustri joonistamine kilele

Kilele joonistatud tööjoonist ei olnud võimalik oma suuruse tõttu skaneerida ja lisada pdf failina töösse (tööse on lisatud seksioonide kaupa pildistatud ja kokku kleebitud osad, lisa 2). See tööjoonis asub eraomanduses. Koopia tööjoonisest kalkale lisan lõputöösse eraldi lisana.

2.2. Praktiline töö

2.2.1. Töövahendite soetamine ja ettevalmistamine

Antud peatükis käsitlen töövahendite soetamist ning nende kokkupanemist.

2019. aasta suvel kutsus üks meie küla eakam vanaproua Hilda Jõgisu mind kaasa Lihula taaskasutatud poodi, et osta omaile kangasteljed („palun kas saaksid minuga kaasa tulla, sina tead nendest asjadest rohkem“ – nii oli tema ütlus). Valikus olid mitmed kangasteljed. Muidugi olid kõik kangastelje osad seal lahtiselt, humanitaarabina Rootsist soome teljed. Õnneks olid telje osad nummerdatud ja teibiga kinni seotud. Vanaproua sai oma valdusesse

kahed teljed – ühed kitsad, teised laiemad, koos kõigi osadega. Ja nii soetasin minagi omale uuemapoolsed korralikud teljed, mille eest pidin välja käima 100 eurot. Sai muidugi ka kaubeldud. Minu valikuks osutusid laiemad, kaheksa tallalauaga kirikangasteljed, mille kudumislaiuseks on 150 cm (teadlik valik, et kududa laiemaid esemeid).

2000. aasta algul, kohe peale uue aasta sündmusi hakkasime elukaaslasega teljeosaid kokku panema. Asukohaks Tõhela rahvamaja, kus töötan (kodus polnud piisavalt ruumi, kuhu kangastelge paigutada). Karkassi kokkupanemiseks kulusid mõned tunnid ja teljed koos. Puudu oli vaid niisikud ja vipid, vipiraam koos vaheldajatega oli olemas. Edasi toimus suhtlus meilitsi firma OÜ Tehokas'ga, kes tegeleb kangastelgede juurde kuuluvate töövahenditega. Minul oli vajadus niite, polüesterpaela ja kinnitussplintide järele. Olles saanud kätte lisatarvikud, tuli hakata kangastelgedele lisama vippe, vaheldajaid, tallalaudasid. Minu poolt kasutatavatel telgedel oli nii lõime- kui kangapoomile tõmmatud poominöörid. Telgede kokkupanemisel ja rakendamisel oli abiks M. Kelpman'i Kangakudumine ning L. Lundell'i ja E. Windesjö Kangakudumine. Nendest raamatutest ajasin tihtipeale näpuga järke.

2.2.2. Lõimelõngade arvutamine ja telgedele rakendamine

Laius: 142 cm

Kokkutõmme: 5% (lisaks 7 lõnga)

Suga: 35

$142 + 7 \times 3,5 + 4 + (\text{lisa } 2 + 2) =$

526 lõnga

Pikkus: 218 cm

$218 + 20(\text{kokkutõmme}) +$

$25(\text{ettesidumine}) + 50(\text{lõpulisa}) =$

$313 + 50 (2 \text{ teki vahe}) + 315 = 680 \text{ cm}$

~ 7 m lõimepatsi pikkuseks,

kogukaaluga 1460 grammi

Foto 11. Lõime niietamine

Lõimena (foto 11) kasutasin abikaasa vanaema pärandit, 6 kordset linast. Lõimepatsi käärimise teostas Tõstamaa käsitöökeskuses. Käärisin kahekordselt ehk kaks lõnga käes (eelnevalt kerides suurest poolist kaks kera), nii hoidsin kokku aega ja lõngad olid ühtse pinge all. Järgnevalt hakkasin lõime panema kangastelgedele. Olles teostanud ära rehatamise ehk jaganud lõimed võrdsete osadena piivahedesse, sain hakata lõime kerima lõimepoomile. Selle teostamisel kasutasin jällegi abikaasa abi. Õnneks abistas ja toetas ta mind igati kogu protsessi vältel, vahel meenutades kuidas tema vanaema midagi kudus ja millised nende kangasteljed olid (need on hetkel aidas ja ootavad oma aega ja kokkupanemist).

Olles lõpetanud lõime kerimise, sai järgmise etapina tegeleda vippide ning vipiraami niite lisamisega. Kuna minu töö puhul kasutatav niietus on labane, siis lisasin kaks niiraami ja hakkasin niietama paremast küljest alates lõim lõime haaval, alustades endast eemal olevast niiraamist. Teise lõimelõnga niietasin enda pool olevasse niiraami niiele. Nii tegin kordamööda kuni lõpuni, vahepeal ikka üle kontrollides oma tööd, et kõik oleks õiges järjekorras ja mitte segamini. Soastamisel kasutasin oma töö puhul suga nr 35 laiusega 150 cm. Nii niietamisel kui ka soastamisel asetasin äärmised lõimelõngad topelt ehk kaks lõime läbi ühe niiesilma ja ühe piivahe.

2.2.3. Lõngade ettevalmistamine

Selles peatükis teen juttu uue teki kudumiseks vajaminevate lõngade ettevalmistusest.

Kuna hetke olukord ostlemisel (lõngade hankimisel) oli raskendatud, siis toimus lõngade tellimine kirja teel. Suhtlesin Aade Lõng OÜga, andsin neile teada omapoolsetest lõnga soovidest. Seejärel saatsid nemad mulle näidised, mille järgi sain otsustada ja tellida omale vajalikud toonid. Kõike värve polnud võimalik saada, seega tuli osad toonid ise värvida vastavalt eelnevalt mahavõetud värvipaetile. Nende poolt saadetud sinine, lilla, roheline ja tumepunane sobisid minu valikule. Taustavärv helepunane oli heledam minu soovitud toonist. Seega nii põhjavärv kui ka ülejäänud (kollane, roosa ja beež) tuli mul endal

värvida või üle toonida. Värvimist teostasid jällegi Tõstamaa käsitöökeskuses (foto 12), kasutades selleks Anu Randmaa ja Liis Luhamaa abi. Katsetasime erinevaid värvilahendusi ja leidsime lõpuks sobiva lõpptulemuse. Värvitud ja pestud lõngad sai ettenäidatud õppejõule ning ühisel otsusel oldi rahul lõnga toonidega (foto 13).

Foto 12. Punase lõnga värvimine

Foto 13. Värvitud lõngad

Kõigele sellele eelnevale ettevalmistusele järgnes nüüd pea igaõhtune lõngade kerimine vihist keradesse ja kaalumine:

- põhjapunane - 1,5 kg
- tumepunane 655 g
- lilla 404 g
- roheline 413 g
- sinine 452 g
- tumekollane 221 g
- helekollane 313 g
- tumeroosa 211 g
- heleroosa 114 g

Lõnga näidised:

Kogu ettevalmistuse aeg uue teki rekonstruktsiooni kudumiseks oli ligi 30 tundi (lisa 1).

2.2.4. Põimeteki kudumine

Selles peatükis käsitlen teki kudumist ning kudumise jooksul tekkinud väljakutseid.

Kui ma nüüd olin lõpetanud kõik ettevalmistused seoses lõimede ja lõngadega, siis viimase etapina jäi veel lõimede ettesidumine ning tallalaudade lisamine ja siduse tegemine. Nüüd võis kudumisega alustada. Tõehetk, kas tekib korralik vahelik, oli käes. Kõik toimus. Jäi üle vaid taustalõng süstikule kerida ja hakata tööle.

Aga siis enam ei läinud kõik nii nagu oleksin soovinud. Katsetasin, mis ma katsetasin, aga lõng lõime ei katnud (foto 14).

Foto 14. Kudumise alustamine

Suhtlusel õppejõuga otsustasime, et tuleb vahetada hõredama soa vastu ehk kasutada suga nr 30. See tehtud, hakkas järgmine katsetus.

Nüüd tekkis aga järjekordne probleem. Lõimed jäid vasakust servast üle ning kudumisel tekkis lõimepoomilt tulevate lõimede ebaühtlane pinge. Jällegi dilemma ees.

Kuid nüüd olles juba kudumisega harjunud (vahe oli ligi aasta viimasest telgedel kudumisest), hakkas käis harjuma ja minul tekkis telgedega side. Küll pingutasin lõimi ja panin koelõnga lödvemalt. Tundus, et saan selle õige tunnetuse kätte.

Foto 15. Kolmanda katse tulemus

Tundes ennast ja tahtes teha tööd korrektselt, ei jätnud ma jonnini ja otsustasin, et soastan kolmandat korda uuesti ehk panen tagasi soa nr 35. No peab ju saama katvuse! Ja nii läkski. Sain aru, et puudub piisav telgedel kudumise kogemus, kui pole seda teinud pikka aega. Algas kolmas katse, mille tulemusega võisin juba ise rahule jääda (foto 15). Algas 10 cm kududa oli küllaltki kerge, kuna seda osa sai ju kududa süstikuga. Samas oli töö laius 150 cm, mis eeldas kogu aeg liikumist telje vasakult poolelt paremale ja niisamuti tagasi.

Edasi algas juba põimimine (foto 16), millele kulus omajagu aega. Jälgisin lausa kellaega. Mustrimotiivi sammu kõrguseks kujunes enamuse motiivide puhul kaheksa edasi-tagasi rida ning selle põimimiseks kuluv aeg oli üks tund.

Foto 16. Põimimine

Kilele tehtud mustrijoonist ei õnnestunud mul kinnitada kudumise ajaks kanga alla. Mustriosa kudumise alustamisel panin kile kangale, et fikseerida ära mustrite kohad. Seejärel joonistasin esimese rea kaheksakanna mustri veelkord eraldi väikesele kiletükile, mille järgi sain paika mustri kõrguse ja laiuse.

Õhtused ajad olid käblikute kerimise päralt (foto 17), et mitte raisata seda kallist aega kudumise arvelt. Keskmiselt kulus 70 grammise lõngakera kerimiseks 30 minutit ja sellest sai 60 käblikut.

Foto 17. Keritud käblikud

Nii hakkasin kuduma mustriidade kaupa. Esimese rea (foto 18) kaheksakandade puhul oli neli kaheksakanda kahevärvilised ning kaks keskmist motiivi neljavärvilised. Sammu kõrguseks kaheksakanna puhul tuli neli täisrida ehk kaheksa edasi-tagasi rida, mille kudumiseks kulus aega ligi üks tund.

Foto 18. Esimene mustirida

Iga järgnev mustrikord tekib eelneva rea vahekohtadesse ehk teisisõnu muster jookseb ka diagonaalselt (foto 19). Järgneva mustrirea alustasin siis, kui olin lõpetanud esimese mustrirea. Vana teki puhul oli väikene kõrguse erinevus kõigi motiivide puhul. Mina järgisin seda, et alustan kõiki motiive ühekorraga. Esiteks sellepärast, et endal oleks kergem jälgida mustreid ning värve ja teiseks, et nii oli lihtsam sammu vahetust mustri kõrgusel teha.

Foto 19. Esimese ja teise mustrirea paigutus

Põimelõngad seotakse omavahel kahe lõimelõnga vahelises kohas. Põimitakse paremalt poolt vasakule liikudes. Kõik põimelõngad jooksevad samas suunas. Esimese vahelikus põimitakse paremalt vasakule ja lõngad jooksevad ka paremalt vasakule. Teises vahelikus põimitakse jälle paremalt vasakule, lõngad jooksevad vasakult paremale. (Kelpman 2016, lk 113)

Alguses, iga uue käbliku lisamisel, ma ei jälginud või ei osanud jälgida kuidas ma seda teen. Olles juba rohkem põiminud, sain aru, et liikudes paremale, lisasin käbliku nii, et käbliku algus ehk kinnine pool oli paremal pool (foto 20). Uue käbliku lisamine kui liigun vasakule (foto 21). Nii jäi käbliku alguse aas minu poole ja seega töö pahemale poolele.

Foto 20. Käbliku lisamine liikudes vasakult paremale

Foto 21. Käbliku lisamine liikudes paremalt vasakule

Alguses suutsin kududa kaks tundi järjest. Selle ajaga saingi põhimõtteliselt 2 cm kootud. Lõnga otste peitmiseks töö sisse kulus selle 2 cm puhul aega 45 minutit. Nii kudusin esimese kuu jooksul kaks tundi kaks korda päevas ja seda oma põhitöö kõrvalt ning seda nimelt kudusin rahvamajas-raamatukogus üle päeva.

Põimimine toimus kogu töö vältel suhteliselt soolaadi lähedal (foto 22). Proovisin küll kangast kerida ettepoole, et saaksin põimida eespool ehk natuke ligemal, aga sel juhul ei suutnud soolaad lõnga kinni lükata ja katvus oli halb. Ei aidanud ka soolaadi asetamine teise vaheesse.

Foto 22. Kudumine, põimimine

Kõige rohkem oli korraga kasutuses 36 käblikut (foto 23) ja samuti kõik kaheksa tooni lõnga. Kui suuremate motiivide puhul tuli mustri kõrguseks neli täisrida, siis väiksemate motiivide puhul oli rea kõrgus kolm täisrida (foto 24).

Foto 24. Väike motiiv

Foto 23. Korraga kasutuses 36 käblikut

Teki kudumisel oli ka kaks figuraalset kujundit, milleks olid lind (kiriku katusel) ja petrooleumlamp. Nende kujundite põimimisel oli kõrguseks vastavalt kas kaks või ainult üks täisrida (foto 25 ja 26).

Foto 25. Kujund

Foto 26. Kujund

Nende kummagi foto pealt on ka näha, et katvus ei ole iga kord täiuslik ja korrektne. Samuti jäi paistma väike täprike lõime kui oli üleminek teisele lõngale samas vahelikus.

Kui oli kootud üle poole teki, tekkis olukord, kus keskmised lõimed olid rohkem pingul kui äärmised. See tähendab seda, et äärmised lõimed jäi lõdvemaks - nende puhul lisasin lõimepoomile lisaliiste vahele. Sain ka aru, et mida pingumal olid lõimed, seda parem oli põimida ja muster jäi väljanägemiselt korrektsem. Kolmveerand teki kudumisel jõudsin arusaamisele, et taustalõngast tuleb puudu (mitte palju, võib olla just lõpu ühevärvilise tausta tarbeks). Selleks läksin uuesti Tõstamaa käsitöötuppa, et värvida lisaks lõnga. Õnneks oli mul tehtud eelmise korra punase lõnga värvimise märkmed. Muidugi tegin proovi värvimise ja ega ma polnud ju ka siis veel 100% kindel, kas õnnestub saada sama toon - aga õnnestus. Uut tooni hakkasin kuduma vaheldumisi vana tooniga, et sulanduvus oleks ühtlane. Panin omale tähtjaks lõpetada tekk emadepäevaks. Viimane nädal oli kudumisel raske. Sain aru, et olin üle pingutanud ja selga tekkis närvivalu. Kaks päeva puhkust kudumisest mõjus hästi ja tekk sai lõpetatud kahepäevase hilinemisega.

2.2.5. Viimistlemine

Olles vaiba telgedelt maha löiganud, oli järgmine etapp lõime otste sõlmimine (foto 26) ning välisservade viimistlemine (foto 27). Fotol veel välisäär kinnitatud nõöpnõeltega - see oli selleks, et leida sobiv laius tunneli tarbeks, kuhu hiljem asetada pulk, millega vaip riputada seinale.

Foto 26. Otste sõlmimine

Foto 27. Välisserva viimistlemine

Tuli teha veel üksikud parandused kogu vaiba ulatuses (lõimeotsad, lõnga katked). Seejärel sai tekk asetatud põrandale, aluseks paraja pikkuse ja laiusega alustekk, mille peal pressida vaipa. Pressimine toimus vaiba pahemal poolel. Asetasin vaibale eelnevalt kerges äädikavees immutatud lina ja pressisin mitte väga tulise triikmasinaga kogu vaiba ulatuses, kuni lina oli põhimõtteliselt kuiv. Pärast seda jäi vaip 24 tunniks seisma. Järgmine etapp oli allääre õmblemine ning ülääres tunneli õmblemine riputuspulga tarbeks.

2.2.6. Lõputöö ajakava ja kulude kalkulatsioon

Aeg: november 2019 – mai 2021.a.

November 2019 – mai 2020 eeltööd: vana teki andmete maha võtmine, mustri võtmine kilele, lõngavärvide maha joonistamine, telgede kokku panemine, lõime käärimine, suhtlemine lõnga varustajatega, rehatamine, nietatamine, soastamine, lõnga värvimine (lisa 1).

August 2020 – detsember 2020: käblikute kerimine, ettesidumine, proovikudumised, ümbersoastamised.

Jaanuar 2021 – mai 2021: kudumine, taustalõnga juurde värvimine (tuli puudu), viimistlemine, töö kirjaliku osa kirjutamine, kogu perioodi vältel fotode tegemine.

Kulud:

Teljed: 100 €

Nailonniied, nõör ja stopperid: 124 €

Suga: 63 €

Lõngad: 83 €

Saatmiskulud: 14 €

Kokku: 384 €

Taustalõng kulus peaaegu kõik ära, mustri sissekudumise lõngu jäi järele, need saavad kasutust järgneva teki kudumisel.

3. ARUTELU JA JÄRELDUSED

Minu lõputöö sai oma alguse novembris 2019, kui minuni jõudis vana tekk, mis mulle väga meeldis oma värvide ja ornamentidega. Tuhin oli hea ja sai algust tehtud eeltöödega. Kevad 2020 lõi aga minu tegemised kõik katki, kui vahele tulid perekondlikud probleemid ja sellega kadus igasugune tahtmine tööd edasi jätkata. Aga aeg parandab haavad ja sügise poole sai uuesti alustatud.

Kogu kudumise jooksul taipasin, et minule see tehnika (pindpõime) sobib. Mulle väga meeldib niplispits oma filigraanse peensusega. Pindpõime puhul täheldasin ja tunnetasin sedasama, kuid see kõik oli nagu suurendatud kujul villaste lõngadega ja kangastelgedega.

Kui vana vaip oli mõõtmetega 138 x 202 cm, siis uue vaiba mõõtmed tulid 141 x 220 cm (lisaks tagasi pööramise osad). Vaiba pikkuse kudusin teadlikult pikema. Vana vaiba puhul lõppes vaip ära praktiliselt kohe viimase mustri reaga (foto 28) või oli see aja jooksul kulunud ja seejärel üle kanditud punase sitsiriidega.

Foto 28. Vana vaiba välisäär

Oma vaiba puhul soovisin lisada viimase mustrirea lõppu veel taustavärvi labase koe näol, et mustril oleks kogu vaiba ulatuses ühtlane ruum.

Alguse kudumine oli raske, lõng ei katnud lõime. Katsetasin ja katsetasin, suhtlesin õppejõuga ning katsusime leida sobiva lahenduse. Sain aru, et kuna polnud ligi poolteist aastat telgedel kudunud, ei leidnud ma seda nn kontakti telgede ja lõngaga. Aga jonni ma

ei jätnud ja tasapisi kõik edenes. Hea oli see, et tüdimust ja käegalöömise tunnet ei tekkinud. Oli ju suur soov saada kootud oma elu esimene pindpõimes vaip, kuigi vahepeal mõtlesin, et äkki ampsasin liiga suure tüki lõputööks.

Jaanuaris 2021 algas kudumise kolmas katse. Alguse labase tausta kudumine läks kergelt. Edasi toimus juba mustri põimimine erinevat värvi lõngadega. Minul ei õnnestunud mustri tööjoonist kanga alla paigutada, ju ikka polnud kogemust. Selleks leidsin viisi kui asetasin tööjoonise kanga peale, et leida õige koht mustrireale. Selle ära võttes sain hakata põimima. Kuna enam-vähem oli iga mustririda kogu töö ulatuses sarnane, joonistasin ühe mustri omakorda veel väiksemale kilele, mida kasutasin nn tööjoonisena, et leida mustriale sobiv kõrgus ja laius.

Oma rekonstrueeritud vaiba puhul, võrreldes vana vaibaga, järgisin seda, et iga mustririda hakkaks põimima ühekorraga. Seda juba seetõttu, et mul endal oleks parem järge pidada. Suuremate motiivide puhul nagu näiteks kaheksakand, tegin mustri sammu kõrguseks neli täisrida ehk kaheksa edasi tagasi rida. Olles põiminud juba mingi osa, sain aru, et mida pingumal on lõimed, seda paremini hoiab ja tuleb välja muster.

Väljakutseks oli see, kui asetasin tööjoonise lõimedele, et leida sobiv lõimede arvestus motiivile. Lõpuks see nii ikkagi ei õnnestunud - mustri samm ei klappinud. Seega minu töö puhul on kaheksakand pikem oma kõrguses (fotod 29 ja 30).

Foto 29. Vana motiiv

Foto 30. Uus motiiv

Keskmise suurusega motiivide puhul tuli kõrguseks kolm edasi tagasi rida (fotod 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38).

Foto 31. Vana motiiv

Foto 32. Uus motiiv

Foto 33. Vana motiiv

Foto 34. Uus motiiv

Foto 35. Vana motiiv

Foto 36. Uus motiiv

Foto 37. Vana motiiv

Foto 38. Uus motiiv

Foto 39. Vana motiiv

Foto 40. Uus motiiv

Fotode 39 ja 40 puhul on samuti sammu kõrguseks 4 täisrida.

Väiksemate kujundite puhul nagu lind ja petrooleumlamp oli kõrguseks vastavalt kas kaks või üks rida (fotod 41, 42, 43, 44), jälgides kilele joonistatud mustrit.

Foto 41. Vana motiiv

Foto 42. Uus motiiv

Foto 43. Vana motiiv

Foto 44. Uus motiiv

Olles vaiba telgedelt maha lõiganud ja sirgele alusele asetanud, sain aru, et vaiba lõpp oli paremini välja tulnud kui vaiba algus. Arvan, et see oli sellest, et alguses polnud kogemust ega tunnetust nii suure pindpõimes vaiba kudumisel. Ei osanud arvestada motiivide sammu kõrguse ega laiusega (kuigi kasutasin tööjoonist). Mõistlik oleks olnud teha eelnevalt tööproovid iga motiivi kohta. Vaiba esimese poole motiivid on seega rohkem välja veninud ehk kõrguses pikemad.

Mis puudutab vajalike lõngade kogusesse teki kudumise puhul, siis oli mul siin väike valearvestus. Olemasolevast 1,5 kg taustalõngast hakkas mul puudu tulema. Seda taipasin kui kududa oli veel jäänud kaks ja pool mustririda. Värvisin lisaks 400 g (kasutasin ära 300 g). Hea oli see, et olid alles esimese korra taustavärvi värvimise andmed. Olles seda teinud, sain edasi kududa. Edaspidi kasutasin kudumisel korruga nii eelnevalt kui ka hiljem värvitud lõnga, et sulanduvus oleks ühtlane. Sobivus oli täiuslik. Olin enam kui rahul, et värvimine õnnestus.

KOKKUVÕTE

Minu lõputöö - pindpõimes kootud tekk on sisustustekstiilina kingitus Tõhela rahvamajaraamatukogule. Inspiratsiooni lõputööks sain juhuslikult, kui minuni jõudis avalikku müügiportaali üles pandud foto kaunist punasest tekist. Tekk lummas mind oma värvide ja ornamentidega.

Hindan kõrgelt ja pean tähtsaks oma piirkonna ajalugu, kodukohta, oma perekonda ja esivanemaid. Töötan majas, kus minu esivanemad on õpetanud, õppinud ja tegelenud kultuuriga. Sellega seoses tundsin ja soovisin ka mina anda oma panust, mis oleks jääv juba edasistele põlvkondadele.

Lõputöö oli loov-praktiline, kus allikmaterjalina kasutasin nüüdseks enda valduses olevat vana tekki. Kirjaliku osa üles märkimisel sain kasutada kohaliku kogukonna raamatukogus olevaid käsikirjalisi materjale, mis puudutas piirkonna ajalugu.

Lõputöö jaguneb kolme põhipeatükki. Esimeses osas annan ülevaate sellest, kuidas kena kuid väsinud ilmega tekk jõudis minuni. Kirjeldan teki teekonda ning selle võimalikku asukohta sisustustekstiilina Tõhela piirkonnale tähtsas ja vajalikus hoones. Käsitlen hoone ajalugu ja iseenda seost selles üle 145 aasta vanuses maakivihoones. Teine peatükk on pühendatud teki rekonstrueerimisele. Kirjeldan tööprotsessi, ettevalmistavaid etappe, kudumist ja kudumisel tekkinud väljakutseid ning lõppfaasina viimistlust. Kolmandas peatükis analüüsin tehtud tööd, võrdlen kahte tekki ning teen järeldused kogu õppeprotsessist.

Suure osa lõputööst moodustas praktiline töö – kangastelgede kokkupanemine algusest lõpuni, lisaks lõimelõngade käärimine ja telgedele rakendamine - rehatamine, niietamine ning siduse tegemine. See kõik oli meeldiv protsess, mille käigus sai raamatust näpuga järgegi aetud. Omaette põnev ettevõtmine oli sobivate lõngade värvimine, toonimine, mis oleksid vastavuses vana tekiga. Kõige meeldivam oli kudumine, st põimimine, mida oli ju 99% kogu tööst. Ma lausa nautisin seda: rida rea haaval põimimine, nende värvide

omavaheline kombineerimine, kujundid, ornamendid. Tundsin end lausa selles ajastus, kus võis olla see vana tekk: millised olid nende mõtted kudumisel, nende tunded - pannes tekki kokku ühteks kompositsiooniks. Kujutasin ette, millised olid need tähendused ja soovid, mida püüti tekiga edasi anda. Ja kui saabus see tähtis hetk, et tekk telgedelt maha lõigata - käed värisesid ja süda jättis lööke vahele, see oli hea ärevus. Justkui „nabanööri lõikamine“ (selle väljenduse ütles abikaasa), et ma olen millegagi valmis saanud, aidanud uuele elule. Uhkus enda ja enda saavutatud töö üle tegi head meelt.

Hindan väga seda kogemust, mille sain oma esimese pindpõimes teki kudumisega. See ei jää kohe kindlasti viimaseks.

KASUTATUD ALLIKAD

EAÕK. 2021. Vaimulike andmebaas, <https://www.eoc.ee/vaimulik/noppel-karp/?v=a57b8491d1d8>, (19.03.2021).

Kelpman, M. 2016. Kangakudumine. Tallinn: Pegasus.

Lundell, L. ja Windesjö, E. 2005. Sinisukk.

Rand, S. 2000. Karp Noppel. [Käsikiri]. Tõhela. Tõhela raamatukogu.

Rand, S. 2001. Tõhela koolimaja-rahvamaja. [Käsikiri]. Tõhela. Tõhela raamatukogu.

SUMMARY

My final thesis – blanket woven in surface braiding technique is a present to Tõhela public house/library as a furnishing textile. I got the inspiration for my final thesis by accident when I saw a picture of a beautiful red blanket that had been published in a sales portal. The blanket's colours and ornaments fascinated me.

I highly appreciate the history of my region, homestead, my family and my ancestors. I work in a house where my ancestors have taught, studied and engaged in culture. In connection with that I also wished to give my contribution that would remain to the future generations.

The final thesis was creative and practical where as the source material I used the ancient blanket which is now in my possession. For the written part I was able to use the manuscript materials from the local community library which covered the history of the region.

The final thesis is divided into three chapters. The first chapter gives an overview of how the beautiful but a bit tired looking blanket got into my possession. I describe the journey of the blanket and the potential location thereof as a furnishing textile in a building that is important and necessary for Tõhela region. I cover the history of the building and my connection with the 145-year-old rubble stone building. The second chapter is dedicated to the reconstruction of the blanket. I describe the process of work, the stages of preparation, weaving and the challenges arisen upon weaving and the finishing as the final stage. In the third chapter I analyse the performed work, compare the two blankets and make conclusions of the entire learning process.

Practical work formed a large part of the final thesis – assembly of the handlooms from start to finish, additionally looming of warps and application on the handloom - raking, drawing and making a construction. It was all a pleasant process in the course of which

books were also used to follow up. Dyeing and toning of suitable yarns that would be in compliance with the old blanket was also a fascinating procedure. The most pleasant part was the weaving i.e braiding which made 99% of the whole work. I rather enjoyed it: braiding one row after another, combining the colours, figures and ornaments. I even got the feeling I was in that era where the old blanket was from: what were their thoughts and feelings when weaving and making the blanket into one whole composition. I imagined what were the meanings and wishes that were attempted to be conveyed with the blanket. And when the moment arrived to cut the blanket off from the handlooms, my hands were shivering and my heart skipped a beat, it was a good anxiety. Just like „cutting the umbilical cord" (an expression my husband used), I felt that I have completed something and given it a new life. Pride over myself and the achieved work made me feel good.

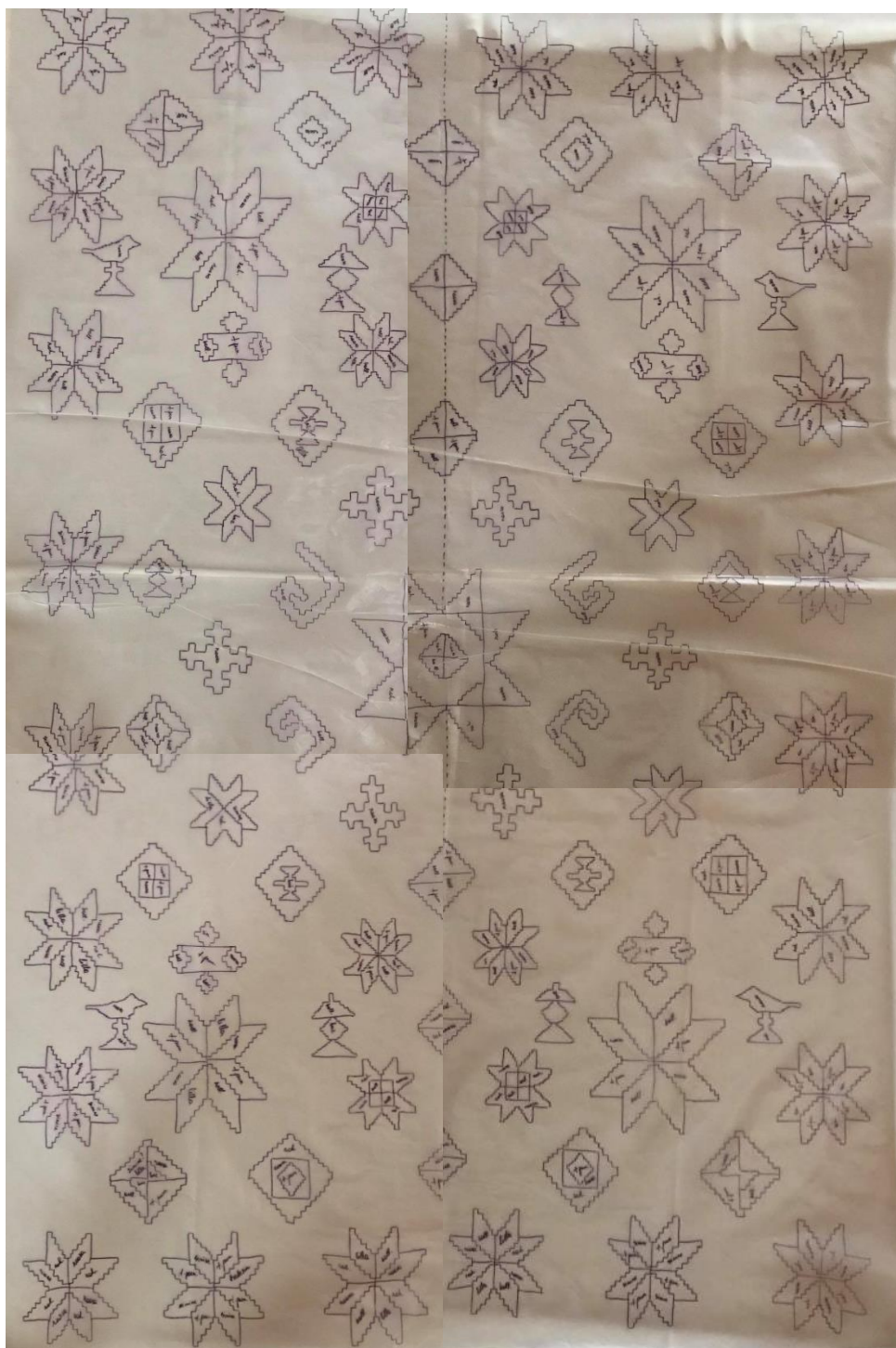
I truly appreciate the experience I received with my first blanket woven in surface braiding technique. It will certainly not be the last.

LISAD

Lisa 1. Tööprotsessi päevik

04.01.20	Telgede kokku panemine	3 h
15.01.20	Suhtlus OÜ Tehokas (Kangasteljed), niite tellimine	1 h
15.02.20	Teki mustri kandmine kilele	3 h
17.02.20	Teki lõngade värvipaleti joonistamine	1,5 h
04.03.20	Lõime käärimine (1460 g)	1,5 h
17.03.20	Suhlus Aade OÜga meilitsi, lõngade näidiste tellimine	1 h
21.03.20	Telgedel lõimepoomile nõõri vedamine	0,5 h
12.04.20	Rehatamine, lõime kerimine lõimepoomile	1 h
15.04.20	Niietamine	2,5 h
16.04.20	Soastamine	1,5 h
06.05.20	Punase lõnga (1,5 kg) värvimine, pesemine	4 h
07.05.20	Roosa (0,4 kg), helekollase (0,3 kg) ja tumekollase (0,4 kg) värvimine, pesemine	4 h
12.06.20	Lõngavihtide kerimine keradeks	3 h
14.08.20	Kudumisproovi alustamine	2 h
10.11.20	Ümbersoastamine, ettesidumine	2 h
26.11.20	Esimene tööproovi kudumine	8 h
17.12.20	Käblikute kerimine	14,5 h
20.12.20	Paranduste tegemine, tööproovi mahavõtmine, uuesti ettesidumine (kontakteerumine õppejõuga)	2 h
03.01.21	Teise proovitöö kudumise alustamine, kudumine	15 h
16.01.21	Ettesidumine, kolmas katse	1 h
19.01.21	Kudumine, lõpetamine 11.05.2021	150 h
27.04.21	Punase taustalõnga värvimine, pesemine	2 h
13.05.21	Viimistlemine	3 h
	Kokku töötunde	228 h

Lisa 2. Tööjoonis

Lisa 3. Rekonstrueeritud vaip

Foto 45. Rekonstrueeritud vaip (foto Eveli Ilvest)

Foto 46. Vaip Tõhela rahvamaja-raamatukogu fuajees (foto Eveli Ilvest)

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Birgit Pere,

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) minu loodud teose „Põimevaiba rekonstruktsioon Tõhela rahvamaja-raamatukogu sisustustekstiilina Pärnumaal“, mille juhendaja on Christ Kütt, reprodutseerimiseks eesmärgiga seda säilitada, sealhulgas lisada digitaalarhiivi DSpace kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
2. Annan Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace kaudu Creative Commons'i litsentsiga CC BY NC ND 3.0, mis lubab autorile viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
3. Olen teadlik, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
4. Kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei riku ma teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

Birgit Pere

19.05.2021